

rint sem elegendő, — amint pl. a Court of Appeal a Burrell & Son v. Leven ügyben a puszta novációra alapított olyan igényt, amelyet az életfelfogás egyébkénti helyeslése nem támogatott, elutasított. Ennek a bírói gyakorlatnak, illetve helyzetnek az a következménye, hogy a felperesek a legnagyobb jogbizonytalanságban élnek atekintetben, vajjon a fogadásból eredő követelés noválása megadja-e a bírói érvényesíthetőségét az igénynek, vagy sem, de az angol bírói gyakorlat az ilyen jogbizonytalansággal sokkal kevesebbet törődik, mint pl. a magyar, ami az angol bíróság sokkal kazuisztikusabb jogi szemléletének a következménye.

Dr. Schneller György.

A követelés elismerése, mint az elévülést félbeszakító körülmény, különös tekintettel a speciális elévülési határidőkre. A Mt. jav. 1297. §-a szerint „az elévülés félbeszakad, ha az adós a követelést a hitelezővel szemben részfizetéssel, kamatfizetéssel, biztosítékadással, vagy bármely más módon elismeri”.

A javaslatnak ezen álláspontja az általános elévülési idő tekintetében megfelel az általános bírói gyakorlatnak.

Igen súlyos eltérések, sőt határozott ellentétek mutatkoznak abban a kérdésben, hogy a különös elévülési időknél (pld. 1871. évi VIII. t.-c. 72. §., 1874. évi XVIII. t.-c. 9. §., 1874. évi XXXIV. t.-c. 45. §., 1894. évi XXXI. t.-c. 5. §., 1921. évi LIV. t.-c. 36. §., 1883. évi XXV. t.-c. 19. §., 1923. évi X. t.-c. 16. §. stb.) a követelés elismerése milyen befolyással van az elévülésre és az elévülés az elismerés után miként folyik tovább, illetőleg a beállt elévülés esetében a tartozáselismerés milyen jelentőséggel bír?

A. 192. Eh. szerint a vaspálya üzemében szenvedett kár megtérítési kötelezettségének elismerése után is a balesetből származott igény tekintetében nem az általános magánjogi, hanem az 1874. évi XVIII. t.-c.-ben megállapított elévülési idő alkalmazandó, mert az elismerés az elévülési határidő folyamát ugyan félbeszakítja, de ugyanaz az elévülési határidő az elismerés időpontjával újra kezdetét veszi, ha az elismeréstől a kereset beadásáig több mint 3 év telt el, úgy az igény elévült.

Figyelemre érdemes az 51-es számú Jd. indokolásából a következő: „Az osztrák polgári törvénykönyv hatása alatt az a felfogás nyilatkozott meg úgy a jogirodalomban, mint a joggyakorlatban, (Curia 1882. évi szeptember hó 27-én 363. számú, 1889. évi május hó 23-án 1578. számú, I. G. 7/1896. szám), hogy az elévülést csak a hitelező részéről az illetékes bíróság előtt megindított kereset szakítja félbe, a keresetindítással egyenlő joghatálynak csupán a törvényben ilyenek, illetve az elévülés félbeszakítására alkalmasnak nyilvánított jogcselekményeket (Pld. az 1876: XXVII. t.-c. 87. §-a, az 1881: XVII. t.-c. 15. §-a, az 1893: XIX. t.-c. 7. §-a, jelenleg a Pp. 594. §-a) lehet tekinteni.”

Az általános magánjogi elévülés tekintetében az elismerés félbeszakító hatályát elismeri a Curia 573/1898., C. 1173/1924., C. 5709/1922., C. 1894/1930. stb. szu. ítélete.

Az 1923. évi X. t.-c. 16. §-ában meghatározott speciális el-
 évülési határidő tekintetében a Kúria (J.H. D. Tára 352. oldal)-
 következőket mondja: „A kártérítési kötelezettség elismerése
 (tartozás elismerés) a rendes 32 évi elévülés alkalmazását nem
 vonja maga után, mert a polgári jogi határozatok tárában fel-
 vett 192. sz. elvi jelentőségű határozat értelmében oly esetben,
 amidőn a törvény a rendesnél rövidebb elévülési időt szab, a
 kártérítési kötelezettség elismerése esetén is, ez az utóbbi rövi-
 debb idő az irányadó.

A kir. Kúria ezen álláspontjával szemben a budapesti kir.
 ítélőtábla egy konkrét ügyemben (P. II. 1946/1934.) a követke-
 zőképen döntött: (A perbeli tényállás az volt, hogy eladó a
 szavatossági hiányt elismerte, azonban a teljesítést — felperes
 szerint rosszhiszeműleg — addig huzta halasztotta különböző
 ígéretekkel, míg a rövid elévülési időből kiesett.)

„A fellebbezési bíróság támadott közbenszóló ítéletében
 ügydöntően arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy az eladó
 az általános magánjogi elvek alapján nem hivatkozhatik az el-
 évülésre akkor, ha rosszhiszemű magatartásával akadályozta
 meg a vevőt abban, hogy igényét a törvény által meghatározott
 elévülési határidőn belül érvényesítse.

Amde a fellebbezési bíróságnak ez az álláspontja téves.

Ugyanis az ebben a perben irányadó 1923: X. t.-c. 16. §-a
 azt mondja ki, hogy a szavatossági hiba és egyéb szavatossági
 hiány miatt támasztható követelések a szavatossági idő elteltétől
 számított tizenöt nap alatt elévülnek, az eladó azonban erre az
 elévülésre nem hivatkozhatik, ha a hiányt a vevő előtt csalárdul
 elhallgatta.

Beszél ez a törvénytiszakasz ennek az elévülési időnek a fél-
 beszakításáról és újrakezdéséről is.

Azonban azt, hogy az eladónak az ügylet megkötése utáni
 bármilyen magatartása is ezt az elévülési időt akár megszakí-
 taná, akár különösen magának az elévülésnek a beálltát ki-
 zárná, ki nem mondja.

Mint hogy pedig az elévülést maga az időmulás, nem pedig
 a feleknek valamelyes magatartása valósítja meg, kétségtelen,
 hogy még valamelyes rosszhiszemű magatartás sem ok ahhoz,
 hogy az elévülési idő, mint ilyen, el ne teljék, vagy félbesza-
 kítottassék, az az eset pedig, amidőn az eladónak a vételügylet
 megkötésekor fennforgó csalárdsága ezt a kivételes elévülést
 kizárja, mint kivételes eset, — ki nem terjeszthető.

De nincs is olyan általános magánjogi szabály, mely szerint
 valamely rosszhiszemű magatartás kizárná azt, hogy a rosszhi-
 szemű magatartást tanúsított fél a már bekövetkezett elévülésre
 hivatkozhatassék.”

A budapesti kir. törvénytiszék mint fellebbezési bíróság 43.
 Pf. 14303/1934. sz. ítéletében indokainál fogva hagyja helyben
 az elsőfokú bíróság azon ítéletét, mely a rövid elévülési idő
 félbeszakítására alkalmasnak találja azt a nyilatkozatot, mely-
 ben alperes kellékhányban nem szenvedő dolog szolgáltatását
ígérte.

A kir. ítélőtáblának hivatkozott jogerős határozatával tel-

jesen ellentétben áll a budapesti kir. törvényszék mint fellebbezési bíróságnak ezen határozata, amely sajnálatos visszatükröződése az e kérdésben uralkodó jogbizonytalanságnak.

A gyakorlatban a tényállás következő változatai fordulnak elő:

A) Az elévülési határidőn *belül*:

a) Az adós teljesítési kötelezettségének kifejezett *elismerése nélkül* teljesítést ígér. Pl.: a hitelező által kellékhianyosnak állított dolog helyett más dolog adását ígéri, biztosítási díj fizetését kérő levélre fizetést ígér, haladékot kér stb.

b) Az adós a teljesítési kötelezettséget kifejezetten elismeri. Pl.: a szavatossági hiányt és az abból folyó teljesítési kötelezettséget, a biztosítási díj iránti igény jogalapját stb. elismeri.

B) Az elévülési határidőn *túl* teszi az előbb a) és b) alatti nyilatkozatokat.

A. Mt. jav. hivatkozott 1297. §-a a tényleges részteljesítést vagy a követelésnek „bármely más módon” való elismerését tekintti olyannak, mint amely az elévülést félbeszakítja. Az utaló magatartásoknak ezen taxatív felsorolása a törvény szellemének azon vetületét érzékelteti, mintha a „más módon” való elismerés is csak — a taxatio minőségével azonosan — a pozitív teljesítés-szerű magatartás körében volna figyelembevehető. A puszta elismerés tehát ezen gondolatmenet szerint nem. Első pillanatra ezen felfogás kissé visszásnak tűnnek, mert e szerint az utaló magatartás erősebb ügyleti hatást eredményezne, mint a jogviszony elismerése. Ne felejtjük azonban, hogy a javaslat az utaló magatartásoknál a reális teljesítést is feltételezi (l. Dr. Fürst László: A Magánjog Szerkezete 185. o. stb.). Az elismerési nyilatkozat csökkentettebb hatályossága annyira érthető, mint az pl., hogy a consensus nem alapít dologi igényt, a traditio pedig igen.

Egyébként az elévülés joganalitikai szempontjából a „tartozáselismerés” mint terminus tág is, szűk is. A tartozáselismerés mint fogalom meghatározás nem meríti ki ugyanis a kötelelem hosszmetézetében mutatózó mindazon létszaki áthaladási pontokat, melyek elismerése az elévülés szempontjából jelentőséggel bírnak. A tartozáselismerés, fogalomszerkesztésében totalitást jelent és az ezzel kapcsolatos utaló magatartások a „tartozás”-nak mint totalitásnak elismerését feltételeznék, holott van olyan utaló magatartás, amely nem a „tartozást” ismeri el, hanem az a kötelelem dinamikus fejlődésében annak egyik vagy másik szakára mint „elismertre” utal és ebből következtethető az elévülés félbeszakítására utaló ügylelhatározás.

A tartozáselismerés a 156. E. H. folytán önálló kötelmei nem létesít, tehát a tartozáselismerés a beállott elévülés után sem idézhet elő más elévülési idővel rendelkező kötelmet, mint amilyen azelőtt fennállott.

A fentebb hivatkozott schematikus példa megoldása ezek szerint az egységes joggyakorlat kialakítása szempontjából a következőképpen volna lehetséges:

A) Az elévülési határidőn *belül* a speciális elévülés folyását

félbeszakítja a tartozáselismerésre utaló magatartás, vagy a jogviszony kifejezett elismerését tartalmazó jognyilatkozat és ezen időponttól a speciális elévülés ismét kezdetét veszi, *kivéve* azon különleges jogviszonyokat, melyeknél a jogszabály az elévülést félbeszakító jogcselekményeket kifejezetten kiemeli. Így például a váltójogban, ahol a perbejelentés mint speciális jogkonzerváló cselekmény kiemeltetik, az 1923. évi X. t.-c., ill. az 51. sz. J. D. folytán, mely a szavatos perbehívását mint az elévülést félbeszakító cselekményt kifejezetten felemlíti stb. Ezen különleges jogviszonyoknál ezen általános szabály alkalmazást nem nyer.

B) Az elévülési határidő *után*, az utaló magatartás a speciális elévülési idővel együtt folyó újolagos kötelezést elő nem idézi, míg a kifejezett tartozáselimeréssel a speciális elévülési határidő az elismerés időpontjától ismét kezdetét veszi.

Dr. Ehrnthal Aladár.

A végrehajtási törvény 48. §-a és az állami Árverési Csarnok.
I. A Vht. 48. §-a szerint foganatosítandó a végrehajtás a végrehajtást szenvedő tulajdonát képező, de másnak a birtolásában levő ingóságokra a birtaló ellenzése esetében is, ha a végrehajtató a tulajdonjogot valószínűsíti. Amennyiben tehát a tulajdonjog kétségtelen, anélkül, hogy előzőleg azt valószínűsíteni kellett volna, a foglalásnak semmiféle akadálya, vagy előfeltétele nincsen. Ezek szerint minden további nélkül bírói zár alá vehetők, lefoglalhatók az önkéntes árverésre benyújtott ingók az állami árverési csarnokban a tulajdonos ellen vezetett végrehajtás során, mert a tulajdonjog kétségtelen, ugyanis az árverésre beadott ingótárgyak tulajdonosának a személyadatait (név, állás, lakcím) a felvételtkor be kell mondani, s ezeket, valamint az ingó dolog tulajdonjogát, ha szükségesnek mutatkozik, minden esetben igazolni is kell, különben a felvételt visszautasítják, sőt ha feltehető, hogy az nem jogosan került a behozó birtokába, erről a rendőrhatalóságot is haladéktalanul értesítik. (73880/1925. IV. Km. R. 7., 9. §§-ok.)

Az ily módon szabályszerűen lefoglalt ingókra a végrehajtató a végrehajtási törvény szerint kifizeti az árverést, előzőleg azonban azokat át kell szállíttatni az állami Árverési Csarnokból, mert ott az állandó bírói gyakorlat szerint bírói árverés nem tartható. Az átszállított ingó alkalmas helyen a bírósági kiküldött kalapácsa alá kerül és a Vht. szabályai szerint gazdát cserélhet a végrehajtást szenvedő beleegyezésével a becsérték $\frac{2}{3}$ -án alól is. A befolyt vételár sorozásánál az állami Árverési Csarnokot megillető díjak (fenti rend. 42. §-a) és a Magy. kir. Póstatakarékpénztár által folyósított 60—70% -ig terjedhető előleg (fenti rend. 11. §-a), melyek erejéig a Takarékpénztár elsőbbségi igényét bejelentette, előnyös tételként szerepelhetnek; azonban a foganatosítási költségek (foglalási, átszállítási, árverési költség, közbenjárási díj stb.), minden előnyös tételt megelőznek, s így semminek sem nagyobb a veszélye, mint annak, hogy a Póstatakarékpénztár útján a m. kir. Kincstár által nyújtott előleg részbeni, vagy teljes kielégítése előtt a tömeg kime-